

Hvilket ansvar har Israel for folket de okkuperer?

av Line Khateeb, Leder, Palestinakomiteen i Norge
Innlegget ble publisert i VG, 29. januar 2021

Norske medier har dekket Israels vaksineprogram og at Amnesty International kritiserer Israel for å ikke tilby vaksine til palestinerne under okkupasjon. Dette provoserer Israels ambassade som mener at Israel ikke har ansvar for palestinerne, selv om de lever under israelsk kontroll.

VG 29. januar 2021

Det er formelt riktig at de palestinske, såkalte selvstyremyndighetene (PA) er ansvarlig for vaksinerings av egen befolkningen i henhold til Oslo-avtalen. Avtalen, som ble inngått i 1993, skulle gi palestinerne fullt selvstyre innen fem år, altså i 1998. Det har aldri skjedd og palestinerne på Vestbredden og Gaza lever fortsatt under okkupasjon. Skal palestinerne bære fullt ansvar for folkehelsen, mens de samme myndighetene ikke kontrollere egne grenser, økonomi, hvor befolkningen kan reise eller bosette seg?

FNs spesialutsending for menneskerettigheter i Palestina, Michael Lynk, mener at Israel som okkupant er ansvarlige for at befolkningen de okkuperer får vaksine. Ansvar er nedfelt i Genève-konvensjonen artikkel 56 og er hevet over den utdaterte Oslo-avtalen. Dette er internasjonal lov tolket av FNs fremste eksperter.

Palestinernes største helseproblem er okkupasjonen, sa en palestinsk lege. På grunn av okkupasjonen, og blokaden, har innbyggerne på Gazastripen i Palestina mangel på strøm store deler av døgnet og 96 prosent av vannet er udrikkelig. Mangel på medisiner står på 47 prosent, mangel på medisinsk utstyr er 32 prosent og mangelen på laboratorieutstyr er 62 prosent.

Dette er realiteten palestinerne lever med og skal bekjempe pandemien under. Palestinske leger i Gaza forteller at de måtte ventet fire måneder på å få importert flere respiratorer. All import til Gazastripen detaljstyres av den israelske hæren. Hvordan rimer dette med samarbeidet Israels ambassadør hevder de har hatt?

«Ifølge FN-organisasjonen OCHA ble klinikker som var satt opp for testing og isolering av covid-smittede på Vestbredden, revet av den israelske hæren.»

Det er selvsagt at smittevern må samkjøres. Mange palestinere fra Vestbredden jobber i Israel, de kan ta med seg smitte over grensen eller bli smittet av israelere som allerede er vaksinert. Det ble i løpet av 2020 dokumentert flere tilfeller hvor palestinske arbeidere i Israel som var syke ble droppet av på grensen til Vestbredden, i stedet for å gi dem behandling. Ifølge FN-organisasjonen OCHA ble klinikker som var satt opp for testing og isolering av covid-smittede på Vestbredden, revet av den israelske hæren.

I tillegg fikk nærmere tusen palestinere hjemmene sine revet i 2020. Alle skjønner at det er vanskelig å opprettholde karantene uten et hus å bo i. Det er flott om israelske myndigheter bidrar til å bekjempe smitten for den palestinske befolkningen. Det er deres ansvar som okkupant og i deres interesse å få bekjempet viruset som har rammet begge befolkningene hardt. Den systematiske forskjellsbehandlingen palestinere blir utsatt for viser at samarbeid mellom okkupert og okkupant umulig kan bli et likeverdig forhold.

«Skal palestinerne bære fullt ansvar for folkehelsen, mens de samme myndighetene ikke kontrollere egne grenser, økonomi, hvor befolkningen kan reise eller bosette seg», spør Line Khateeb.

Det er riktig av norske medier å påpeke dette, og som forventet at Israels ambassade klager på det. Erna Solberg og Ine Eriksen Søreide løfter Norges ansvar for folkeretten som en fanesak i FNs sikkerhetsråd. Den norske diplomaten og FNs nye spesialutsending for Palestina, Tor Wennesland, understrekte Israels forpliktelser til å bistå, i henhold til internasjonal lov, under sin redegjørelse for Sikkerhetsrådet 26. januar.

Vi kan ikke la okkupasjonen forbli palestinernes største helseproblem.